

ZACHODNIOPOMORSKA IZBA LEKARSKO -WETERYNARYJNA

70-481 Szczecin, al. Wojska Polskiego 160
tel/fax (91) 488-06-26, e-mail: zachizba@send.pl

Konto : Deutsche Bank PBC SA O Szczecin 98 1910 1048 2217 0307 3267 0001

Szczecin , dnia 26 października 2010r.

Nasz znak : ZP 061/3/2010

Pan Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stanowisko

Rady Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Szczecinie w sprawie konieczności zmian w nadzorze nad bezpieczeństwem żywności w kraju oraz kierunku tych zmian

Mając na uwadze zapisy ustawy z dnia 21 grudnia 1990 roku o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (t.j. Dz. U . z 2009 r. Nr 93 poz. 767) a w szczególności brzmienie art. 10 ust. 1 pkt. 3 i 5 , posiadając umocowanie prawne do reprezentowania i ochrony zawodu lekarza weterynarii oraz zajmowania stanowiska w sprawach polityki państwa w zakresie weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego , Rada Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Szczecinie , po przeprowadzeniu ankiety wśród członków samorządu zawodowego i na podstawie tej legitymacji niniejszym przedstawia stanowisko w sprawie konieczności zmian w nadzorze nad bezpieczeństwem żywności w kraju oraz kierunku tych zmian.

W związku z toczącą się dyskusją społeczną na temat przyszłego kształtu nadzoru nad bezpieczeństwem żywności w kraju , odnosząc się do projektu do założeń do ustawy o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii , a w szczególności nad jej wersją z dnia 17.09.2010 r. opublikowaną w dniu 22.09.2010 r. na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi , Rada Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej poczuwa się do obowiązku wyrażenia swojego stanowiska ugruntowanego głosami społeczności lekarzy weterynarii w ramach konstruktywnej

krytyki , licząc na odpowiedź odnoszącą się do racjonalności niniejszych tez , a także ich wykorzystanie w toku dalszych prac planistycznych nad założeniami do projektu ustawy o PIBŻIW .

1. Nadrzędnym imperatywem determinującym kierunek oraz charakter zmian strukturalnych jest prawo wspólnotowe a w szczególności rozporządzenie (WE) Nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności , które w artykule 5 odnosząc się do celów zawartych we wspólnotowym prawie żywnościowym definiuje je w sposób następujący :*"Prawo żywnościowe ma za zadanie realizację jednego lub więcej ogólnych celów dotyczących wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ochrony interesów konsumentów, z uwzględnieniem uczciwych praktyk w handlu żywnością, biorąc pod uwagę, tam gdzie jest to właściwe, **ochronę zdrowia i warunków życia zwierząt, zdrowia roślin i środowiska naturalnego**".* Artykuł 6 wzmiankowanego aktu prawnego wskazuje ramowe zasady kształtowania prawa żywnościowego oparte na analizie ryzyka : *„ W celu osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzkiego prawo żywnościowe powinno opierać się na analizie ryzyka, z wyjątkiem sytuacji, w której nie jest to właściwe ze względu na okoliczności lub charakter środka. **Ocena ryzyka powinna opierać się na istniejących dowodach naukowych i być podejmowana w sposób niezależny, obiektywny i przejrzysty.** Zarządzanie ryzykiem powinno uwzględniać wyniki oceny ryzyka, w szczególności opinie Urzędu, określonego w art. 22, inne czynniki właściwe dla rozważanej sprawy oraz zasadę ostrożności, gdy mają znaczenie warunki określone w art. 7 ust. 1, w celu osiągnięcia ogólnych celów prawa żywnościowego określonych w art. 5."* Powyższy zapis wskazuje jednoznacznie , iż struktura przyszłej inspekcji winna zapewnić przymioty , jakimi jest **niezależność , obiektywizm i przejrzystość** . Powyższy postulat winien być rozpatrywany łącznie z zasadą tracebility wyrażonej w art. 18 , który mówi , iż : ***"Należy zapewnić możliwość śledzenia żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz, bądź które można do nich dodać na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji .Podmioty działające na rynku spożywczym i pasz powinny móc zidentyfikować każdą osobę, która dostarczyła im środek spożywczy, paszę, zwierzę hodowlane lub substancję***

przeznaczoną do dodania do żywności lub pasz, bądź którą można do nich dodać. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz. Podmioty działające na rynku spożywczym i pasz powinny utworzyć systemy i procedury identyfikacji innych przedsiębiorstw, którym dostarczyli swoje produkty. Informacje te zostaną przekazane na żądanie właściwych władz. Żywność lub pasze wprowadzane na rynek lub, które mogą być wprowadzone na ten rynek we Wspólnocie, powinny być stosownie etykietowane lub oznakowane w celu ułatwienia możliwości ich śledzenia, za pomocą stosownej dokumentacji lub informacji, zgodnie z odnośnymi wymogami lub bardziej szczegółowymi przepisami." Rozpatrując łącznie art. 5, 6 oraz art.18-20 rozporządzenia (WE) Nr 178/2002 należy stwierdzić, iż wspólnym mianownikiem umożliwiającym realizację idei bezpiecznej żywności są kwalifikacje merytoryczne lekarza weterynarii działającego w Inspekcji Weterynaryjnej, która w zakresie swojej obecnej struktury organizacyjnej jest gwarantem oceny ryzyka w sposób przejrzysty, obiektywny i niezależny, ponadto jako jedyna z służb państwowych w ramach codziennych czynności nadzoruje realizację idei traceability w zakresie obrotu materiałami paszowymi, paszami, zwierzętami, materiałem biologicznym oraz żywnością pochodzenia zwierzęcego, co ma fundamentalne znaczenie w zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego konsumenta oraz zapobieganiu rozprzestrzeniania się chorób zwierząt i ludzi. W dalszych pracach nad założeniami organizacyjnymi nowej inspekcji 90-letnie doświadczenie, poparte właściwą, trójstopniową strukturą z doskonale przygotowanymi merytorycznie lekarzami weterynarii wielu specjalizacji winno zostać spożytkowane dla dobra kraju.

2. W ślad za rozporządzeniem, omówionym w punkcie 1, w roku 2004 ukazał się zbiór rozporządzeń (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady, określany wspólnym mianem pakietu higienicznego "Hygiene Package" Nr 852/2004, 853/2004, 854/2004 oraz 882/2004 i wykonawcze do nich rozporządzenia opublikowane w 2005 r. Nr 2073/2005, 2074/2005 oraz 2075/2005. Ponownie wspólnym mianownikiem dla wszystkich tych aktów prawnych jest **urzędowy lekarz weterynarii, którego kwalifikacje zawodowe określone zostały w rozdziale IV załącznika I rozporządzenia(WE) Nr 854/2004.** Niezależnie od doraźnych potrzeb politycznych, katalog czynności urzędowych zastrzeżony dla urzędowego lekarza weterynarii może wykonywać wyłącznie osoba posiadająca tytuł lekarza weterynarii oraz prawo wykonywania zawodu. W innym przypadku czynność taka z mocy prawa jest

dotknięta wadą nieważności. Przenosząc powyższe na grunt projektu założeń do ustawy o PIBŻIW należy stwierdzić, iż twórca zapisów mówiących, iż funkcja organu szczebla wojewódzkiego oraz centralnego nie wymaga kwalifikacji lekarza weterynarii oraz iż jest to praca „*mająca charakter administracyjny i zarządzający*” w sposób oczywisty nie rozumie mechanizmów działania organów administracji rządowej odpowiedzialnych za bezpieczeństwo zdrowia publicznego, **a w szczególności możliwości zastosowania zasad, o których mowa w kodeksie postępowania administracyjnego, odnoszących się do wyłączeń organów lub też przejęcia prowadzonych postępowań administracyjnych przez organy wyższego szczebla, a także postępowania administracyjnego prowadzonego przez organ odwoławczy, w trakcie którego winien on mieć uprawnienia urzędowego lekarza weterynarii w celu uzupełnienia dowodów i materiałów w sprawie (art. 136 Kpa) .** Niemożliwość postawienia właściwej diagnozy przez wojewódzkiego inspektora PIBŻ w związku ze zwalczaniem choroby zakaźnej, oceny zdrowotnej środka spożywczego pochodzenia zwierzęcego czy też paszy, bądź też uzurpowanie sobie takowych uprawnień przez osobę niekompetentną jest realnym zagrożeniem dla zdrowia konsumenta.

3. Koncepcja inspekcji , w której na poziomie każdego szczebla organizacji ilość osób funkcyjnych (zastępców) ulega potrojeniu jest chybiona , ponieważ powyższe prowadzić będzie do sporów kompetencyjnych oraz personalnych i nie będzie służyć realizacji zadań . Ponadto idea ograniczania ilości kontroli w oparciu o rozwiązania organizacyjne, nie zaś o analizę ryzyka w odniesieniu do przedmiotowego operatora na rynku, powoduje, iż projektowana inspekcja z założenia jest archaiczna i nie przystaje to nowoczesnych rozwiązań obowiązujących w krajach Wspólnoty. Proponowana przez Radę Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w poprzednim piśmie koncepcja utworzenia nowoczesnej inspekcji w oparciu o istniejące struktury Inspekcji Weterynaryjnej posiada zalety związane z szybkością uzyskania tworu finalnego przy minimalizacji kosztów, na co składają się :

- Oszczędności finansowe i czasowe związane z rozwiązaniem umów o pracę – w proces zmian nie zostanie zaangażowana najliczniejsza grupa pracowników IW- wypowiedzenia dotyczyć będą wyłącznie pracowników IJHARS i PIORiN
- Struktury organizacyjne IW w trakcie procesów przemian będą efektywnie realizować funkcje nadzorcze zapewniając bezpieczeństwo publiczne

- Możliwości związane z realizacją wszystkich badań laboratoryjnych na bazie poszerzenia metodyki badawczej Zakładów Higieny Weterynaryjnej
 - Zachowanie *status quo* w zakresie akredytacji metod badawczych w Zakładach Higieny Weterynaryjnej oraz w pracowniach badania mięsa na obecność włośni . Zmiany w organizacji nadzoru w kraju poprzez likwidację Inspekcji Weterynaryjnej wiązałyby się z utratą podmiotowości akredytacji , co w następstwie przekreślałoby ważność wszystkich akredytacji metod badawczych stanowiących dorobek intelektualny wielu pokoleń pracowników IW i prowadziłoby do konieczności ponownego wyasygnowania wielu milionów złotych na stworzenie od podstaw systemów zarządzania jakością w laboratoriach. Ponadto do czasu ponownego uzyskania akredytacji laboratoria nie mogłyby wykonywać badań odnoszących się do bezpieczeństwa środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego , diagnozować choroby zakaźne zwierząt co wprost prowadziłoby do zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego.
4. Odnosząc się do projektu nazwy przyszłej inspekcji zasadnym wydaje się pytanie, który z walorów dodanych do obecnie funkcjonującej Inspekcji Weterynaryjnej odpowiedzialny jest obecnie za bezpieczeństwo żywności , ponieważ efekt finalny ma w założeniach nazywać się Państwowa Inspekcja Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii . Powyższe prowadzi do konkluzji , iż w rozumieniu twórców założeń do projektu Inspekcja Weterynaryjna w obecnym zakresie swojej właściwości nie zapewnia bezpieczeństwa żywności. W ocenie Rady, głównym zadaniem IW jest zapewnienie weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego realizowanej m.in. poprzez zapewnienie bezpieczeństwa żywności . Z wyżej podnoszonych względów w zakresie nazewnictwa przyszłej inspekcji , uprawnionym wydaje się teza , iż nazwa „Inspekcja Weterynaryjna” jest adekwatna do całości zadań , o których mowa w aktach prawnych omówionych w punkcie 1 i 2 niniejszego pisma .
5. Odpowiadając na postulat ujęty w założeniach do projektu ustawy dotyczący konieczności racjonalizacji wydatków budżetu państwa, podnoszony równolegle w projektach autorstwa MSWiA, Rada Zachodniopomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej kierując się nadrzędną zasadą oszczędności prosi o rozważenie możliwości odstąpienia od pokrywania kosztów badania w kierunku BSE przez budżet państwa. Powyższa sytuacja jest bezprecedensowa w skali Wspólnoty, żaden inny kraj członkowski nie angażuje takich środków na dofinansowanie przemysłu mięsnego jak Polska. Aby zobrazować kwoty przeznaczane co roku przez Polskę na badanie poubojowe w kierunku pasażowalnych gąbczastych encefalopatii, należy

stwierdzić , iż środki finansowe w skali roku niezbędne na zabezpieczenie zobowiązań z tytułu realizacji czynności zleconych przez powiatowych lekarzy weterynarii dla całego kraju (220 mln zł) są niższe o ponad 20 mln od pieniędzy asygnowanych na badanie w kierunku BSE. W wyniku takiego postępowania dochodzi do paradoksalnych sytuacji , kiedy to przedsiębiorstwa z krajów ościennych przewożą zwierzęta do uboju do Polski w celu zaoszczędzenia pieniędzy na badaniach , które w innych krajach finansują rzeźnie . Zmiana zasad finansowania krajowego programu zwalczania serotypów Salmonelli w stadach niosek gatunku Gallus gallus i wspomnianych powyżej pasażowalnych gąbczastych encefalopatii przyniosłaby kilkaset milionów złotych oszczędności rocznie . Wymierne korzyści dla budżetu państwa można uzyskać natychmiast przy jednoczesnym uniknięciu problemów związanych z ewentualnymi procesami sądowymi w związku z rozwiązaniem tysięcy umów o pracę , ponadto instytucja państwowa (IW) o ponad 90-letniej tradycji mogłaby efektywniej wykonywać swoje zadania .

Licząc na konstruktywny dialog , który zaowocuje wypracowaniem optymalnego rozwiązania z poszanowaniem prawa wspólnotowego , Rada przesyła powyższe spostrzeżenia z prośbą o ich merytoryczną analizę i odpowiedź .

Do wiadomości :

1. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
2. Główny Lekarz Weterynarii
3. Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna
4. Okręgowe Izby Lekarsko-Weterynaryjne – wszystkie

P R E Z E S

Marek St. Kubica
lekarz weterynarii

SEKRETARZ

Maciej Prost
lekarz weterynarii